තීර්ථ ජාතකය

තවද එක්සමයෙක්හි සර්වඥයන් වහන්සේ ජේතවනාරාමයෙහි වැඩ වසනසේක් දම්සෙනෙවි සැරියුත් මහතෙරුන් වහන්සේගේ සද්ධිවිහාරික වූ පූර්වයෙහි පරිචය කරණ ලද සවර්ණාකාර කුලයෙක්හි මහණ වූ භික්ෂුවක් අරභයා මේ ජාතකය වදාළසේක.

ආසයානුසයඤාණය වනාහී සර්වඥයන් වහන්සේලාටම වන්නේය. අවශේෂ ශ්‍රාවකයන් වහන්සේලා නැත්තේය. එහෙයින් දම්සෙනවි සැරියුත් මහ තෙරුන් වහන්සේ තමන් වහන්සේට ආශයානුසය ඥානය නැති හෙයින් සද්ධිවිහාරික භික්ෂුන් වහන්සේගේ අභිප්‍රාය නොදන්නාසේක් අශුභ කර්මස්ථානයම වදාළ සේක. ඒ භික්ෂූන් වහන්සේට ඒ භාවනාව සත්ප්‍රාය නුවුයේය. කවර හෙයින්ද යත් ඒ භික්ෂූන් වහන්සේගේ වනාහි පටිපාටියෙන් පන්සියයයක් ජාතියෙහි ස්වර්ණාකාර කුලයෙහි ම පිළිසිඳගත් සේක. ඉක්බිත්තෙන් ඒ භික්ෂූන් වහන්සේට බොහෝ කාලක් ඒ ස්වරණයාගේ දක්ම පුරුදුකළ හෙයින් අශුභකර්ම ස්ථානභාවනාව සත්ප්‍රාය නුවුයේය. ඒ භික්ෂූන් වහන්සේ එහි උද්ග්‍රහනිමිත්ත මාත්‍රයකුදු උපදවන්නට නොහැකිව සාරමසක් කල්යැවු සේක. දම්සෙනෙවි සැරියුත් මහතෙරුන් වහන්සේ තමන්ගේ අතවැසි මහණට අර්හත්ඵලය දෙන්නට නොහැකිව ඒකාන්තයෙන් මේ තෙමේ බුදුන් විසින් විනයනයකට යුතු වන්නේයයි සර්වඥයන් වහන්සේගේ සමීපයට කැඳවාගෙණ යෙමියි සිතා අළුයම් වේලෙහි ම ඔහු කැඳවාගෙන සර්වඥයන් වහන්සේගේ සමීපයට වැඩි සේක. එසේ ගිය කල්හි සර්වඥයන් වහන්සේ වදාරණ සේක් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයෙනි. කවර හෙයකින් එක් මහණක් හූ කැඳවාගෙණ ආයේ දැයි විචාළසේක. ස්වාමීන් වහන්ස. මම මේ මහණහට කර්මස්ථානභාවනාව දුන්නෙමි සාරමසක් මුළුල්ලෙහි උද්ග්‍රහ නිමිත්ත මාත්‍රයකුදු නොයිපදවූයේය. ඒ මේ මහණ තෙමේ බුදුන් විසින් විනයනය කටයුතුයයි සිතා මේ මහණ නුඹ වහන්සේගේ සමීපයට කැඳවාගෙන ආයෙමි කී කල්හි ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරය. කවර නම් කමටහණක් අතවැසි මහණහට දුන්නේහිදැයි විචාළසේක. භාග්‍යවතුන් වහන්ස අශුභ කමටහනැයි දැන්වූසේක. ශරිපුත්‍ර ස්ථවිරයෙනි. තොපගේ චිත්ත සන්තානයෙහි ආසයානුසයඤාණය නැත්තේය. තෙපි යව සවස් වේලෙහි අවුත් තොපගේ අතවැසි මහණ කැඳවාගෙණ යවයි වදාළසේක. මෙසේ සර්වඥයන් වහන්සේ සැරියුත් මහතෙරුන් වහන්සේ ගමන් කරවා ඒ භික්ෂූන් වහන්සේට මනොඥවූ අඳනා සිවුරු දෙවා ඔහු කැඳවාගෙන ම පිඬු පිණිස වැඩ ප්‍රණීතවූ ඛාද්‍යභෝජ්‍ය විකෘතිය දෙවා මහත් වූ භික්ෂු සංඝයා පිරිවරා නැවත විහාරයට අවුත් ගඳකිලියෙහි දිවාභාගය ගෙවා සවස්වේලෙහි ඒ භික්ෂූව කැඳවාගෙන විහාරයෙහි සැරිසරා වඩනාසේක් අඹ උයනෙහි එක් පොකුණක් මවා ඒ පොකුණෙහි මහත් පියුම් පඳුරක් මවා එහිද මහත් පියුමක් මවා මහණ මේ පියුම් පඳුරක් මවා මහණ මේ පියුම් බලමින් හිඳුවයි කියා හිඳුවා ගඳකිළියට වන් සේක. ඒ මහණ ඒ පියුම නැවත නැවත බලන්නේය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පියුම් ජරාවට පැමිණ වූසේක. ඒ පියුම ඒ මහණ බල බලා සිටියදීම ජරාවට පැමිණ විවර්ණ වූයේය. ඉක්බිත්තෙන් පියුම හාත්පසින් පෙති වැටෙමින් මොහොතකින් සියලු පියුම් පෙති වැටුනාහුය. ඉක්බිත්තෙන් රේනු වැගුරුනේය. පියුම් කෙම්ය පමණක් අවශෙෂ වූයේය. ඒ භික්ෂූන් වහන්සේ ඒ පියුම බලමින් සිතනසේක් මේ පියුම දැන්ම පිපී අභිරූපව දක්මු කටයුතු වූයේය. ඉක්බිත්තෙන් ඔහුගේ වර්ණම මුහුකුරා පෙති ද රේනු ද හුණුයේය. කාර්ණික මාත්‍රයක් පමණව සිටියේය. මෙබඳු පියුම් පවා ජරාවට පැමිණියේය. මාගේ මේ ශරීරයට කෙසේ ජරාව නො පැමිණෙන්නේ දැයි සිතා සියලු සංස්කාර ධර්මයෝ අනිත්‍යයයි කියා විදර්ශනා වැඩුසේක. සර්වඥයන් වහන්සේ ඔහුගේ සිත විදර්ශනාවට ආරුඪවුයේ යයි දැන ගඳකිළියෙහි වැඩහුන්සේක්ම ආලෝකයත් පතුරුවා වදාරණ සේක් සරත් කාලයෙහි ඇඹුල මලක් අතින් කඩාගන්නාක් මෙන් තමාගේ සිත් සතන්හි සෙන්හය අර්හත් ඵලමාර්ගඥානය නැමැති ශස්ත්‍රයෙන් සිඳ බුදුන් විසින් දේශනා කරණ ලද නිවනට පමුණුවන්නා වූ අෂ්ඨාංගික මාර්ගය වඩව යි වදාල සේක. ඒ භික්ෂුන් වහන්සේ මේ ධර්මයාගේ කෙළවර අර්හත් ඵලයට පැමිණ ඒකාන්තයෙන් සියළු භවයෙන් මිදුනෙමි සිතුහ.

සො වුත්ථවාසො පරිපුණ්ණමානසො ඛිණාසවො අන්තිමදේහධාරි

විසුද්ධසීලො සුසමාහිතින්ද්‍රියො චනෝද යථා රාහුමුඛාපාමුතෝතා,

සමෝන නං මොහා මහන්ධකාරං විනෝදයිං සබ්බමලං අසෙසං

ආලොක මුජෙජාතකරෝ පහං කරො සහස්සරංසි විය භානුමා නභොති

මේ ආදී ගාථාවලින් ප්‍රීතිවාක්‍ය පැවැත්වූ සේක. ප්‍රීතිවාක්‍ය පවත්වා ගොස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නමස්කාර කළසේක. ස්ථවිරයන් වහන්සේ ද අවුත් ශාස්තෘන් වහන්සේට නමස්කාර කොට තමන්ගේ සෘද්ධිවිහාරික භික්ෂූන් වහන්සේ කැඳවාගෙණ වැඩිසේක. මේ ප්‍රවෘත්තිය භික්ෂූන් වහන්සේ අතරෙහි ප්‍රකාශවී භික්ෂූන් වහන්සේ දම්සභාවෙහි හිඳ ඇවැත්නි ශාරිපුත්‍ර ස්ථිවිරයන් වහන්සේ ආසයානුසය ඥානය නැති හෙයින් තමාගේ අතවැසි භික්ෂූන් වහන්සේගේ අභිප්‍රාය නොදත් සේක. සර්වඥයන් වහන්සේ වනාහි දැන එක දවසකින් ම ඔහට සිවු පිළිසිඹියා සමග අර්හත් ඵලය දෙවු සේක. සර්වඥවරයෝ නම් මහානුභාව ආශ්චර්යයසේකැයි කියා සර්වඥයන් වහන්සේගේ ගුණවර්ණනා කොට හුන්නේය. බුදුරජානන් වහන්සේ එතනට වැඩ පනවන ලද ආසනයෙහි වැඩහිඳ මහණෙනි මෙහි මා එන්නට පූර්වභාගයෙහි කවර කථාවකින් යුක්තව උනුදැයි විචාළසේක. භාග්‍යවතුන් වහන්ස අන් කථාවකින් යුක්තව උනුමෝ නොවම්හ. නුඹ වහන්සේ ම දම්සෙනවි සැරියුත් මහතෙරුණ් වහන්සේගේ සද්ධිවිහාරික

භික්ෂූන් වහන්සේගේ අභිප්‍රාය දැන වදාළ කථාව යයි දන්නුවාහුය. සර්වඥයන් වහන්සේ වදාරණසේක් මහාණෙනි, ඒ මම දන් බුදුව ඔහුගේ අභිප්‍රාය දනගත්තා ආශ්චර්යය නොවෙයි. පෙරත් මම ඔහුගේ අභිප්‍රාය දනගත්තම් වේදයි වදාරා ඉකුත් වත් කථාව ගෙණහැර දක්වා වදාළ සේක.

යටගිය දවස බරණැස්නුවර බ්‍රහ්මදත්ත නම් රජ්ජුරුකෙනෙක් රාජ්‍යය කරණසේක. එකල්හි අප මහා බෝසතානන් වහන්සේ ඒ රජහට අර්ථයෙන් ධර්මයෙන් අනුශාසනා කරන්නා වූ අමාත්‍යයෙකු වූසේක. එකල්හි රජහුගේ මගුල් අශ්වයා නහනතොට එක්තරා බළුඞ්කාශ්වයකු නැහැවුවාහුය මගුල් අශ්වයා බළුඞ්කාශ්වයා නහවන ලද තොටට බස්වනු ලබන්නේ පිළි කුල් කොට බස්නට නොකැමැති වූයේය. අස්ගොව්වා ගොස් රජහට දන් වූ යේය. මහරජ්ජුරුවන් වහන්ස මගුල් අශ්වයා තොටට බසින්ට නො කමැති වූයේ යයි කීය. රජ්ජුරුවෝ බෝධිසත්වයන් යවනසේක් යව පණ්ඩිතයෙනි දනගණුව කවර කාරණයකින් අශ්වයා තොටට බස්වනු ලබන්නේ නොබස්නේදයි විචාළ සේක. බෝධිසත්වයන් වහන්සේ යහපත මහරජයි කිය ගංතෙරට ගොස් අශ්වයා බලා ඔහු නිරොගී බැව් දන කවර කාරණයකින් මේ අශ්වයා තොටට නොබස්නේදයි පරීක්ෂා කරණ සේක් පළමුකොට මෙහි අශ්වයකු නහවන ලද්දේ වන. එහෙයින් පිළිකුල් කරන්නේය. තොටට නොබස්නේ යයි සිතා අස්ගොව්වාගෙන් විචාළ සේක. පින්වත්නි. මේ තොටෙහි කවරක්හු පළමුකොට නහවන ලද්දේදයි විචාළසේක. ස්වාමීන් වහන්ස අන් බළුඞ්කාශ්වයෙකැයි කීයේය. බෝධිසත්වයන් වහන්සේ සිතන සේක් මේ අශ්වයා තමා සුචිකාම බැවින් පිළිකුල් කෙරෙමින් මෙහි නහවන්නට නොකැමැතිය. මොහු අන්තොයෙක්හි නහවන්නට වටනේ යයි ඔහුගේ අභිප්‍රාය දන පින්වත් අශ්වාචාර්යය. ගිතෙල් මී සකිරායෙන් අභිසංස්කෘත ක්ෂීරපායාසයද වනාහී නැවත නැවත අනුභවකරන්නාහට තෘප්තිය වන්නේය. මේ අශ්වයා බොහෝ වර මේ තොටෙහි නහවන ලද්දේය. මොහු වනාහී වෙන තොටකට බස්වා නහවා ජලය පොවාලවයි කියා මෙසේ කීසේක. රථාචාර්යය අශ්වයා අන් තොටකින් නහවා පැන් පොවව. යම් පුරුෂයෙක් සර්පි මධු සකීරායෙන් අභිසංස්කෘත පායාසය අධිකකොට කෑමෙන් තෘප්තියට පැමිණේද එපරිද්දෙන් අනික් අශ්වයෙකුගේ නැහැමෙන් අපවිත්‍ර වූ තොටෙහි තමාගේ ශෘංගාරත්වය හේතුකොට ගෙණ ස්නානය නොකමැත්තේය. අන් තොටකින් නහවවයි කී සේක. අශ්වාචාර්යයා බෝධිසත්වයන් වහන්සේගේ වචනය අසා අශ්වයා වෙන තොටක බස්වා පැන්පෙවා නැහැවුයේය. බෝධිසත්වයන් වහන්සේ අශ්වයා නහවා පැන් පොවන කල්හි රජුහුගේ සමීපයට ගොස් සියලු ප්‍රවෘත්තිය දන්වූ සේ. රජ්ජුරුවෝ මෙබඳු තීරශ්චීනයාගේ අභිප්‍රාය දනගත්සේකැයි කියා අප මහබෝසතානන් වහන්සේට මහත් ඓශ්චර්‍ය්‍යාදී ජීවිතයාගේ කෙළවර කම්වූ පරිද්දෙන් මිය පරලොව ගිය සේක. බෝධිසත්වයන් වහන්සේද කම්වූ පරිද්දෙන් මිය පරලොව වැඩිසේක. ශාස්තෘ වූ බුදුරජනානන් වහන්සේ වදාරණ සේක් මහණෙනි මම මොහුගේ අභිප්‍රාය දනගත්තෙම් දන්මතු නොවෙයි පෙරත් අභිප්‍රාය දනගත්තෙම් වේ දයි කියා මේ ධර්මදේශනාව ගෙණහැර දක්වා පූර්වාපර සන්ධි ගලපා මේ ජාතකය නිමවා වදාල සේක.

එසමයෙහි මංගල්‍ය අශ්වයා නම් දන් මේ භික්ෂූන් වහන්සේ වූ සේක. එකල්හි රජ්ජුරුවෝ නම් දන් ආනන්දස්ථිවිර වූ සේක. පණ්ඩිත අමාත්‍යව උපන්නෙම් වනාහි තිලෝගුරු සම්‍යක් සම්බුදු රජ වූ මම ම වේදයි තමන් වහන්සේ දක්වා වදාළ සේක.